

Elif KÖSESOY

**BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUK HAKLARI
SÖZLEŞMESİ ÇERÇEVESİNDE
ÇOCUĞUN İHMAL VE İSTİSMARDAN
KORUNMA HAKKI**

onikilevha
KURUMSAL YAKLAŞIMLAR VE ÇALIŞMALAR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	XI
SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ	XVII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM ÇOCUK VE ÇOCUKLUK KAVRAMLARINA DAİR KURAMSAL ÇERÇEVE

1. Çocuk Kavramının Tanımlanması	7
1.1. Antik Çağ'da Çocuk Kavramı	8
1.1.1. Yunan Uygarlığında Çocuk	10
1.1.2. Roma Uygarlığında Çocuk	16
1.2. Orta Çağ'da Çocuk Kavramı	19
1.3. Rönesans ve Aydınlanma Dönemi Çocuk Kavramı	22
2. Tarihsel Bir Bağlamda Çocukluk İmgesi	26
2.1. Orta Çağ'da Çocukluk İmgesi	27
2.2. İslam Hukuku'nda Çocukluk İmgesi	29
2.3. Modern Dönemde Çocukluk İmgesi	32
2.4. Postmodern Dönemde Çocukluk İmgesi	36
3. Sosyolojik Açıdan Çocukluk Yaklaşımları	39

3.1. Aktif Çocukluk Yaklaşımı.....	42
3.1.1. Kabilesel Çocukluk Yaklaşımı.....	42
3.1.2. Azınlık Grubu Çocukluk Yaklaşımı	43
3.2. Pasif Çocukluk Yaklaşımı	45
3.2.1. Toplumsal Olarak Kurulmuş Çocuk Yaklaşımı	45
3.2.2. Toplumsal Yapısal Çocuk Yaklaşımı	46

İKİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK HAKLARININ TARİHİ GELİŞİMİ VE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ

1. Çocuk Hakları Sözleşmesi Öncesinde Çocuk Hakları	50
1.1. Çocuk Hakları Kavramının Ortaya Çıkışı	51
1.2. Çocuk Haklarının İnsan Hakları Bakımından Önemi.....	60
1.3. Çocuk Haklarına İlişkin Temel Yöntemler.....	67
1.3.1. Çocuk Korumacılığı Yöntemi	69
1.3.2. Çocuk Özgürlükçülüğü Yöntemi.....	76
2. Çocuk Haklarının Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Güvenceye Kavuşturulması	82
2.1. Çocuk Hakları ile İlgili Uluslararası Standartlar	83
2.1.1. Cenevre Çocuk Hakları Bildirisi	83
2.1.2. İnsan Hakları Evrensel Bildirisi	85
2.1.3. İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi.....	87
2.1.4. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirisi.....	89
2.1.5. Avrupa Sosyal Şartı.....	91
2.1.6. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi	93
2.1.6.1. Sözleşme'nin Genel Özellikleri ve İçeriği	95
2.1.6.2. Sözleşme'nin Amacı ve Denetim Sistemi.....	101
2.1.6.3. Sözleşme'nin Çocuk Tanımı	111
2.1.6.4. Sözleşme'nin Dayandığı Temel İlkeler.....	113

2.1.6.4.1. Ayrımcılık Yasağı İlkesi	114
2.1.6.4.2. Çocuğun Üstün Yararı İlkesi	118
2.1.6.4.3. Çocuğun Yaşama ve Gelişme Hakkının Korunması İlkesi	122
2.1.6.4.4. Çocuğun Görüşlerine Saygı Duyulması İlkesi.....	125
2.1.6.5. Sözleşme'nin Çocuk Hakları Sınıflandırması	129
2.1.6.5.1. Kişisel Haklar	132
2.1.6.5.2. Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Haklar	134
2.1.6.5.3. Korunma Hakları.....	138
2.1.6.5.4. Katılım Hakları.....	139
2.1.6.5.5. Özel Olarak Korunması Gereken Çocukların Hakları	141
2.2. Çocuk Haklarının Ulusal Mevzuatlarda Düzenlenmesi	144

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇOCUĞUN İHMAL VE İSTİSMARDAN KORUNMA HAKKININ ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİNDE DÜZENLENİŞİ

1. Çocuk İhmali ve İstismarı Olguları.....	152
2. Çocuk İhmalinin ve İstismarının Özel Görünüş Biçimleri.....	160
2.1. Çocuk İhmalinin Türleri.....	160
2.1.1. Fiziksel İhmal	161
2.1.2. Duygusal İhmal	164
2.1.3. Cinsel İhmal	166
2.1.4. Eğitimde ve Sağlıkta İhmal.....	167
2.2. Çocuk İstismarının Türleri.....	168
2.2.1. Fiziksel İstismar.....	168
2.2.2. Ekonomik İstismar	171
2.2.3. Duygusal İstismar.....	173
2.2.4. Cinsel İstismar.....	175

2.2.4.1. Cinsel Sömürü	180
2.2.4.1.1. Çocuk Pornografisi	181
2.2.4.1.2. Çocuğun Fuhuş Amacıyla Sömürülmesi.....	185
2.2.4.1.3. Çocuklarla Cinsel Amaçlı Turizm	187
2.2.4.1.4. Cinsel Amaçlı Çocuk Ticareti.....	189
2.2.4.1.5. Çocuk Evlilikleri	191
2.2.4.2. Aile İçi Cinsel İstismar (Ensest)	193
3. Bir Çocuk Hakkı Olarak İhmal ve İstismardan Korunma	197
3.1. Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne İhmal ve İstismar Olguları Bakımından Genel Bir Bakış	198
3.1.1. Sözleşme'nin Cinsel İstismara Yönelik Özel Düzenlemesi	203
3.1.2. Sözleşme'ye Göre Çocuğun İhmal ve İstismardan Korunmasında Taraf Devletlerin Yükümlülükleri.....	205
3.1.2.1. Taraf Devletlerin Koruyucu ve Önleyici Düzenlemeler Yapma Yükümlülüğü	207
3.1.2.2. İhmal, Sömürü veya İstismar Mağduru Çocukların Rehabilitasyon Hakkı	216
3.2. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne Ek Protokollerde Çocuk İhmalinin ve İstismarının Ele Alınması	219
3.3. Denetim Organı Olarak Çocuk Hakları Komitesinde Çocuk İhmalinin ve İstismarının Ele Alınması.....	223
3.3.1. Genel Yorum Usulünde İhmal ve İstismar Konusunun Ele Alınması.....	224
3.3.1.1. Genel Yorum No. 8	224
3.3.1.2. Genel Yorum No. 13.....	228
3.3.2. Raporlama Usulünde İhmal ve İstismar Konusunun Ele Alınması.....	232
3.4. İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi'nin Çocuk Hakları Sözleşmesi ile Bağlantılı Kararlarında Çocuk İhmalinin ve İstismarının Ele Alınması	235
3.4.1. C.A.S. ve C.S. v. Romanya.....	236
3.4.2. Siliadin v. Fransa	238

3.4.3. O-Keeffe v. İrlanda.....	239
3.4.4. G.U. v. Türkiye.....	240
3.4.5. Söderman v. İsveç.....	242
4. İhmale ve İstismara Karşı Özel Olarak Korunması Gereken Çocuklar.....	243
4.1. Özel Olarak Korunması Gereken Çocuk Kavramı.....	244
4.2. Özel Olarak Korunması Gereken Çocukların İhmal ve İstismardan Korunma Hakkı.....	247
4.2.1. Kız Çocukları.....	248
4.2.2. Engelli Çocuklar.....	250
4.2.3. Silahlı Çatışma Ortamındaki Çocuklar.....	251
4.2.4. Mülteci, Sığınmacı veya Yerinden Edilmiş Çocuklar.....	253
4.2.5. Sokakta Çalışan ya da Yaşayan Çocuklar.....	254
4.2.6. Azınlık ya da Yerli Halkların Çocukları.....	255
4.2.7. Suça Sürüklenen Çocuklar.....	257
SONUÇ.....	259
KAYNAKÇA.....	267